

Številka: 0143-290/2021/4
Ljubljana, dne 9. 6. 2021
GENERALNI SEKRETARIAT VLADE REPUBLIKE SLOVENIJE gp.gs@gov.si
ZADEVA: Seznamitev Vlade Republike Slovenije s Poročilom o delu Inšpektorata Republike Slovenije za delo za leto 2020 – predlog za obravnavo
1. Predlog sklepov vlade:
Na podlagi šestega odstavka 21. člena Zakona o Vladi Republike Slovenije (Uradni list RS, št. 24/05 – uradno prečiščeno besedilo, 109/08, 38/10 – ZUKN, 8/12, 21/13, 47/13 – ZDU-1G, 65/14 in 55/17) in tretjega odstavka 7. člena Zakona o inšpekciji dela (Uradni list RS, št. 19/14 in 55/17) je Vlada Republike Slovenije na ... seji dne ... sprejela naslednji
SKLEP
Vlada Republike Slovenije je sprejela Poročilo o delu Inšpektorata Republike Slovenije za delo za leto 2020 in ga pošlje Državnemu zboru Republike Slovenije, generalnemu direktorju Mednarodnega urada za delo in Ekonomsko-socialnemu svetu.
mag. Janja Garvas Hočevar vršilka dolžnosti generalnega sekretarja
Priloga:
- Poročilo o delu Inšpektorata Republike Slovenije za delo za leto 2020.
Prejmejo:
- Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti, - Služba Vlade Republike Slovenije za zakonodajo.
2. Predlog za obravnavo predloga zakona po nujnem ali skrajšanem postopku v državnem zboru z obrazložitvijo razlogov:
/
3.a Osebe, odgovorne za strokovno pripravo in usklajenost gradiva:
- mag. Katja Rihar Bajuk, generalna direktorica Direktorata za delovna razmerja in pravice iz dela, Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti, - Damjan Mašera, vodja Sektorja za delovna razmerja in druge oblike dela, Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti.
3.b Zunanji strokovnjaki, ki so sodelovali pri pripravi dela ali celotnega gradiva:
/
4. Predstavniki vlade, ki bodo sodelovali pri delu državnega zbora:
- Janez Cigler Kralj, minister, Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti, - Mateja Ribič, državna sekretarka, Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti, - mag. Cveto Uršič, državni sekretar, Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake

- možnosti,
- mag. Katja Rihar Bajuk, generalna direktorica, Direktorat za delovna razmerja in pravice iz dela, Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti.

5. Kratek povzetek gradiva:

Na podlagi 7. člena Zakona o inšpekciji dela (Uradni list RS, št. 19/14 in 55/17; v nadaljnjem besedilu: ZID-1) Inšpektorat Republike Slovenije za delo vsako leto, do konca marca tekočega koledarskega leta, predloži ministrstvu, pristojnemu za delo, poročilo o svojem delu za preteklo koledarsko leto.

Poročilo mora vsebovati zlasti (prvi odstavek 7. člena ZID-1):

1. navedbo zakonov, drugih predpisov, kolektivnih pogodb ter splošnih aktov iz pristojnosti inšpektorata,
2. podatke o številu javnih uslužbencev, zaposlenih na inšpektoratu,
3. podatke o številu delodajalcev po dejavnostih, v katerih je bil opravljen inšpekcijski pregled, ter o številu delavcev, zaposlenih pri teh delodajalcih,
4. podatke o številu pregledov po dejavnostih, v katerih je bil opravljen inšpekcijski pregled,
5. podatke o vloženih prijavih, ugotovljenih kršitvah in vloženih ovadbah za kazniva dejanja, o izrečenih ukrepih ter o uresničevanju izrečenih ukrepov po dejavnostih,
6. podatke o nezgodah pri delu s smrtnim izidom, kolektivnih nezgodah, nezgodah pri delu, zaradi katerih je delavec nezmožen za delo več kot tri delovne dni, ter o ugotovljenih poklicnih boleznih po dejavnostih.

V primerih iz 5. in 6. točke prvega odstavka 7. člena ZID-1 mora Inšpektorat Republike Slovenije za delo predlagati tudi ukrepe za reševanje vprašanj s tega področja.

Vlada Republike Slovenije poročilo obravnava najpozneje do 30. junija tekočega koledarskega leta in ga najpozneje v treh mesecih od dneva obravnave predloži Državnemu zboru Republike Slovenije in generalnemu direktorju Mednarodnega urada za delo. Vlada Republike Slovenije poročilo predloži tudi Ekonomsko-socialnemu svetu.

Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti ocenjuje Poročilo o delu Inšpektorata Republike Slovenije za delo za leto 2020 pozitivno in meni, da je pripravljeno v skladu z ZID-1.

Vlada Republike Slovenije obravnava Poročilo o delu Inšpektorata Republike Slovenije za delo na podlagi tretjega odstavka 7. člena ZID-1. Poročilo se nanaša na preteklo leto (2020) in ne vsebuje odločitev, ki bi Republiko Slovenijo zavezovale v naslednjih letih.

6. Presoja posledic za:

a)	javnofinančna sredstva nad 40.000 EUR v tekočem in naslednjih treh letih	NE
b)	usklajenost slovenskega pravnega reda s pravnim redom Evropske unije	NE
c)	administrativne posledice	NE
č)	gospodarstvo, zlasti mala in srednja podjetja ter konkurenčnost podjetij	NE
d)	okolje, vključno s prostorskimi in varstvenimi vidiki	NE
e)	socialno področje	NE
f)	dokumente razvojnega načrtovanja: <ul style="list-style-type: none"> - nacionalne dokumente razvojnega načrtovanja - razvojne politike na ravni programov po strukturi razvojne klasifikacije programskega proračuna - razvojne dokumente Evropske unije in 	NE

	mednarodnih organizacij	
7.a Predstavitev ocene finančnih posledic nad 40.000 EUR: (Samo če izberete DA pod točko 6.a.)		

I. Ocena finančnih posledic, ki niso načrtovane v sprejetem proračunu				
	Tekoče leto (t)	t + 1	t + 2	t + 3
Predvideno povečanje (+) ali zmanjšanje (–) prihodkov državnega proračuna				
Predvideno povečanje (+) ali zmanjšanje (–) prihodkov občinskih proračunov				
Predvideno povečanje (+) ali zmanjšanje (–) odhodkov državnega proračuna				
Predvideno povečanje (+) ali zmanjšanje (–) odhodkov občinskih proračunov				
Predvideno povečanje (+) ali zmanjšanje (–) obveznosti za druga javnofinančna sredstva				
II. Finančne posledice za državni proračun				
II.a Pravice porabe za izvedbo predlaganih rešitev so zagotovljene:				
Ime proračunskega uporabnika	Šifra in naziv ukrepa, projekta	Šifra in naziv proračunske postavke	Znesek za tekoče leto (t)	Znesek za t + 1
SKUPAJ				
II.b Manjkajoče pravice porabe bodo zagotovljene s prerazporeditvijo:				
Ime proračunskega uporabnika	Šifra in naziv ukrepa, projekta	Šifra in naziv proračunske postavke	Znesek za tekoče leto (t)	Znesek za t + 1
SKUPAJ				
II.c Načrtovana nadomestitev zmanjšanih prihodkov in povečanih odhodkov proračuna:				
Novi prihodki	Znesek za tekoče leto (t)		Znesek za t + 1	
SKUPAJ				
OBRAZLOŽITEV:				
I. Ocena finančnih posledic, ki niso načrtovane v sprejetem proračunu				
/				
II. Finančne posledice za državni proračun				
II.a Pravice porabe za izvedbo predlaganih rešitev so zagotovljene:!				
II.b Manjkajoče pravice porabe bodo zagotovljene s prerazporeditvijo:!				

II.c Načrtovana nadomestitev zmanjšanih prihodkov in povečanih odhodkov proračuna: /	
7.b Predstavitev ocene finančnih posledic pod 40.000 EUR:	
Gradivo nima finančnih posledic.	
8. Predstavitev sodelovanja z združenji občin:	
Vsebina predloženega gradiva (predpisa) vpliva na: – pristojnosti občin, – delovanje občin, – financiranje občin.	NE
Gradivo (predpis) je bilo poslano v mnenje: – Skupnosti občin Slovenije SOS: NE – Združenju občin Slovenije ZOS: NE – Združenju mestnih občin Slovenije ZMOS: NE	
9. Predstavitev sodelovanja javnosti:	
Gradivo je bilo predhodno objavljeno na spletni strani predlagatelja:	NE
Pri pripravi gradiva sodelovanje javnosti ni potrebno.	
10. Pri pripravi gradiva so bile upoštevane zahteve iz Resolucije o normativni dejavnosti:	
	DA
11. Gradivo je uvrščeno v delovni program vlade:	
	NE
Janez Cigler Kraj MINISTER	
Priloga: – Predlog sklepa Vlade Republike Slovenije – Poročilo o delu Inšpektorata Republike Slovenije za delo za leto 2020	

KRATKA OBRAZLOŽITEV GRADIVA:

Na podlagi 7. člena Zakona o inšpekciji dela (Uradni list RS, št. 19/14 in 55/17; v nadaljnjem besedilu: ZID-1) Inšpektorat Republike Slovenije za delo (v nadaljnjem besedilu: inšpektorat) vsako leto, do konca marca tekočega koledarskega leta, predloži ministrstvu, pristojnemu za delo, poročilo o svojem delu za preteklo koledarsko leto.

Poročilo mora vsebovati zlasti (prvi odstavek 7. člena ZID-1):

1. navedbo zakonov, drugih predpisov, kolektivnih pogodb ter splošnih aktov iz pristojnosti inšpektorata,
2. podatke o številu javnih uslužbencev, zaposlenih na inšpektoratu,
3. podatke o številu delodajalcev po dejavnostih, v katerih je bil opravljen inšpekcijski pregled, ter o številu delavcev, zaposlenih pri teh delodajalcih,
4. podatke o številu pregledov po dejavnostih, v katerih je bil opravljen inšpekcijski pregled,
5. podatke o vloženih prijavih, ugotovljenih kršitvah in vloženih ovadbah za kazniva dejanja, o izrečenih ukrepih ter o uresničevanju izrečenih ukrepov po dejavnostih,
6. podatke o nezgodah pri delu s smrtnim izidom, kolektivnih nezgodah, nezgodah pri delu, zaradi katerih je delavec nezmožen za delo več kot tri delovne dni, ter o ugotovljenih poklicnih boleznih po dejavnostih.

V primerih iz 5. in 6. točke prvega odstavka 7. člena ZID-1 mora inšpektorat predlagati tudi ukrepe za reševanje vprašanj s tega področja.

Vlada Republike Slovenije poročilo obravnava najpozneje do 30. junija tekočega koledarskega leta in ga najpozneje v treh mesecih od dneva obravnave predloži Državnemu zboru Republike Slovenije in generalnemu direktorju Mednarodnega urada za delo. Vlada Republike Slovenije poročilo predloži tudi Ekonomsko-socialnemu svetu.

Poročilo obsega naslednja glavna poglavja:

1. Predlogi za spremembo zakonodaje.
2. Pristojnosti, organiziranost in dejavnost inšpektorata.
3. Inšpekcijski nadzor na področju varnosti in zdravja pri delu.
4. Inšpekcijski nadzor na področju delovnih razmerij.
5. Usmerjeni nadzori inšpektorata v letu 2020.
6. Projektna enota inšpektorata.
7. Inšpekcijsko nadzorstvo na področju socialnega varstva.

Inšpektorat opravlja inšpekcijski nadzor na treh področjih, področju delovnih razmerij, varnosti in zdravja pri delu ter na področju socialnega varstva.

V letu 2020 je delo inšpektorata zaznamovala epidemija koronavirusne bolezni, tako glede vsebine in obsega dela kot glede spremenjene organizacije in načina opravljanja dela. Za omilitev oziroma odpravo posledic koronavirusne bolezni je bilo v Republiki Sloveniji sprejetih več interventnih zakonov, ki so se v precejšnji meri nanašali na delovnopravno področje, poleg tega pa so bili na podlagi Zakona o nalezljivih boleznih sprejeti tudi številni odloki Vlade RS za zajezitev in obvladovanje te bolezni. Inšpektoratu je bilo z novo normativno ureditvijo podeljenih več novih pristojnosti ter s tem posledično tudi pooblastil.

V letu 2020 je inšpektorat prejel **9.260 prijav**, kar je veliko več kot v letu 2019, ko je prejel 7.215 prijav. Na področju varnosti in zdravja pri delu je prejel 2.043 prijav, na področju delovnih razmerij 6.867 prijav, Socialna inšpekcija pa je prejela 350 novih prijav.

V letu 2020 je inšpektorat izvedel **9 usmerjenih akcij nadzora oziroma poostrenih celoletnih usmerjenih nadzorov**, s katerimi nadzira izvajanje zakonodaje s področja delovnih razmerij ter zakonodaje s področja varnosti in zdravja pri delu pri delodajalcih v dejavnostih, v katerih se določene kršitve pogosteje ugotavljajo ali za katere inšpektorat ocenjuje, da predstavljajo največje tveganje z vidika pojavljanja kršitev ter zagotavljanja varnosti in zdravja pri delu oziroma preverja izvajanje določenih zakonskih institutov.

Inšpektorji so v letu 2020 opravili **17.334 inšpekcijskih pregledov**, od tega na področju nadzora delovnih razmerij 10.031 pregledov, na področju nadzora varnosti in zdravja pri delu 7.016 pregledov, inšpektorji za socialne zadeve pa so opravili 287 pregledov. Inšpektorat inšpekcijske preglede izvaja v obliki rednih, izrednih in kontrolnih pregledov. S kontrolnimi pregledi preverja uresničevanje izrečenih ukrepov.

Z vseh treh področij dela je bilo v letu 2020 ugotovljenih **19.028 različnih kršitev** in na podlagi tega izdanih **9.508 upravnih in prekrškovnih ukrepov** ter podanih **29 naznanil sumov storitve kaznivega dejanja oziroma kazenskih ovadb**. Izrečenih je bilo za **4.011.975,86 EUR glob**. Izdanih je bilo **505 dovoljenj za delo otrok**, **21 soglasij glede izključitve posebnega varstva po 115. členu Zakona o delovnih razmerjih** in **7 odločb o zadržanju učinkovanja prenehanja delovnega razmerja** zaradi odpovedi po 2. odstavku 215. člena Zakona o delovnih razmerjih.

Na dan 31. 12. 2020 je bilo v **Poslovni register Slovenije** (po podatkih AJ PES) **vpisanih 221.711 poslovnih subjektov** oziroma delodajalcev ali subjektov nadzora. Od začetka leta 2008 se je število poslovnih subjektov povečalo za več kot 50 tisoč. Število zaposlenih inšpektorjev kljub kadrovskim okrepitvam v zadnjih letih temu ne sledi v dovoljšni meri. Leta 2008 je bilo, na primer, na inšpektoratu zaposlenih 87 inšpektorjev, **31. 12. 2020** pa poleg glavnega inšpektorja **89 inšpektorjev**. Na zadnji koledarski dan leta 2020 je bilo na inšpektoratu zaposlenih skupaj 118 javnih uslužbencev.

Na področju varnosti in zdravja pri delu so inšpektorji na podlagi opravljenih nadzorov ugotovili **10.189 kršitev**. Največ kršitev je bilo ugotovljenih v zvezi z ocenjevanjem tveganj in izdelavo izjave o varnosti z oceno tveganja (2.501 kršitev), sledijo jim kršitve glede urejenosti in varnosti delovnih mest na prostem (1.454 kršitev), glede zagotavljanja zdravstvenega varstva delavcev (1.335 kršitev), glede usposabljanja delavcev za varno opravljanje dela (919 kršitev) ter glede zagotavljanja osebne varovalne opreme (837 kršitev).

Največ ukrepov je bilo izrečenih delodajalcem v dejavnosti gradbeništva, 25,7 %, v predelovalni dejavnosti, 14,6 % in v dejavnosti trgovine, 12,2 %.

Pristojni inšpektorji so v letu 2020 **raziskali 102 nezgode pri delu**, od tega 8 smrtnih, 78 težjih, 14 lažjih, 2 kolektivni nezgodi ter **2 nevarna pojava**. Najpogostejši vzroki za prijavljene nezgode, ki so imele za posledico smrt delavca, katerih je bilo v preteklem letu 17, so bili povezani s padci delavcev z višine (9 primerov), padajočimi sredstvi in bremenami na delavca (4 primeri) in ter z vozili in mehanizacijo na deloviščih (3 primeri). V enem primeru je delavec umrl v prometni nesreči.

Delodajalci so za leto 2020 do dne 18. 2. 2021 na inšpektorat **prijavili 13.938 nezgod v zvezi z delom** delavcev, med njimi **5.503 obolenj, ki so se nanašala na COVID-19**. Prijavili so tudi 42 nevarnih pojavov.

Delodajalci so dolžni inšpektoratu prijavljati ugotovljene **poklicne bolezni**, v letu **2020** so na inšpektoratu prejeli **3 takšne prijave**.

V letu 2020 je inšpektorat **s področja delovnih razmerij** na podlagi izvedenih nadzorov ugotovil **8.708 kršitev** delovnopravne zakonodaje. Najpogosteje ugotavlja kršitve na področju plačila za delo in

drugih prejemkov iz delovnega razmerja (4.720 kršitev). Na drugem mestu zasledi kršitve v zvezi z zaposlovanjem v širšem smislu (905 kršitev), na tretje mesto pa se uvrščajo nepravilnosti v zvezi z evidencami na področju dela in socialne varnosti (637 kršitev). V poročevalskem obdobju je inšpektorat ugotovil tudi 550 kršitev v zvezi z delovnim časom ter zagotavljanjem odmorov in počitkov ter 405 kršitev v zvezi s prenehanjem pogodbe o zaposlitvi. Glede intervencijske zakonodaje s področja delovnih razmerij je bilo ugotovljenih 215 kršitev.

Največ kršitev je bilo ugotovljenih v dejavnosti gradbeništva (1.362 kršitev), temu sledi dejavnost gostinstva (1.019 kršitev) in dejavnost proizvodnje (1.006 kršitev) ter trgovine (755 kršitev).

V letu 2020 je Socialna inšpekcija zaključila z obravnavo **366 prijav**.

Največ **inšpekcijskih zadev, 62 %**, se je zaradi raznolikosti in občutljivosti nalog, ki jih opravljajo, ter pooblastil, pričakovano nanašalo na ravnanja centrov za socialno delo. Omenjene zadeve so se največkrat nanašale na urejanje razmerij med starši in otroki po razpadu družinske skupnosti (40 %), na naloge, povezane s postavitvijo skrbnika in izvajanjem skrbniških nalog (9 %), na zaščito ogroženih otrok ter rejništvo (16 %), na obravnavo nasilja v družini (14 %), na izvajanje socialnovarstvenih storitev (8 %) ter na izvajanje nalog, povezanih z uveljavljanjem pravic iz javnih sredstev (11 %).

16 % zaključenih inšpekcijskih zadev se je nanašalo na delo izvajalcev institucionalnega varstva starejših. Očitki so bili sicer praviloma povezani z izračunavanjem cen oskrbe, nezadovoljstvom nad kakovostjo izvajanja storitev ter uveljavljanjem pravic oseb, ki se pri določeni starosti zaradi različnih razlogov težje samostojno odločajo oziroma je vprašljiva njihova izražena volja (dementna stanja in podobno). Nekaj očitkov je bilo povezanih s prilagoditvijo dela izvajalcev zaradi epidemioloških razmer.

Projektna enota inšpektorata je tudi v letu 2020 izvajala projekt **Odpravimo konflikte na delovnem mestu – ozaveščanje o možnosti posredovanja v sporu med delavcem in delodajalcem ter svetovanje delodajalcem**, ki je financiran s prispevkom Evropskega socialnega sklada (80%) in pripadajoče udeležbe Republike Slovenije (20%). Kljub epidemiji bolezni, ki jo povzroča SARS-CoV-2, je inšpektorat tudi v letu 2020 projekt izvajal zelo uspešno in dosegel oziroma nekoliko presegel kazalnike, ki se nanašajo na število informiranih delodajalcev o vsebinah projekta, v drugi polovici leta pa so bili preseženi tudi cilji glede izvedenih mediacij za celotno trajanje projekta.

Poleg nadzorov in izdajanja ukrepov so uslužbenci inšpektorata opravljali tudi **drugo strokovno delo** in nudili **strokovno pomoč delavcem in delodajalcem**.

Skrbeli so za **sodelovanje z institucijami z različnih delovnih področij**, tako z drugimi državnimi organi, različnimi organizacijami, kot s sindikalnimi oziroma strokovnimi združenji delavcev in delodajalcev. Sodelovanju namenjajo veliko pozornosti v smislu izmenjave informacij ter učinkovitega preventivnega in represivnega delovanja. Aktivni so bili tudi na mednarodnem področju.

V skladu s 7. členom ZID-1 inšpektorat v letnem poročilu o delu daje tudi **več predlogov za spremembo zakonodaje**, pri katerih je izhajal iz ugotovitev s terena.

Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti ocenjuje Poročilo o delu Inšpektorata Republike Slovenije za delo za leto 2020 pozitivno in meni, da je pripravljeno v skladu z ZID-1.

PRILOGA

Na podlagi šestega odstavka 21. člena Zakona o Vladi Republike Slovenije (Uradni list RS, št. 24/05 – uradno prečiščeno besedilo, 109/08, 38/10 – ZUKN, 8/12, 21/13, 47/13 – ZDU-1G, 65/14 in 55/17) in tretjega odstavka 7. člena Zakona o inšpekciji dela (Uradni list RS, št. 19/14 in 55/17) je Vlada Republike Slovenije na ... seji dne ... sprejela naslednji

SKLEP

Vlada Republike Slovenije je sprejela Poročilo o delu Inšpektorata Republike Slovenije za delo za leto 2020 in ga pošlje Državnemu zboru Republike Slovenije, generalnemu direktorju Mednarodnega urada za delo in Ekonomsko-socialnemu svetu.

mag. Janja Garvas Hočevar
vršilka dolžnosti generalnega sekretarja

Priloga:

- Poročilo o delu Inšpektorata Republike Slovenije za delo za leto 2020

Prejmejo:

- Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti,
- Služba Vlade Republike Slovenije za zakonodajo.